

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.
MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Otto Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Vatzina R. hirdetési irodájában.

88. szám.

BRASSÓ, Szombat, augusztus 1-én.

I-ső évfolyam 1885.

Uj irányok.

Brassó, 1885. augusztus 1.

Magyarország állami konszolidációjának korát éljük. Még a külföld is, mely pedig csak nem is oly rég kíséri figyelemmel Magyarország belpolitikai életét, annyit egyhangulag elismer fölülünk, hogy az európai hangadó nemzetek között nevünknek sulya van már és hogy a magyar korona alatt álló országok a legutóbbi évek alatt úgy erkölcsi tekintélyben, valamint kulturális, ipari és merkan-tilis tekintetekben rohamos felődést tanusitnak.

Részben ez, részben a közjogi kapcsolat átalakulása magyarázza meg azt is, hogy egy évtized óta a magyar közjog — néhol általános hangoztatott előnyös, néhol vitatott szerencsével elpróbált — átalakuláson ment keresztül.

Elég e tekintetben a székel székely, a vidékek megyésítése, a vármegyék megújított beosztása, a közigazgatási bizottságok szervezése, a közjegyzői, adófelügyelői intézmény életrehívása, a felsőházi reform, a megpendített ötéves választási ciklusra és ehhez hasonlókra hivatkozunk, hogy a magyar közjog fundamentális átalakulását bizonyíthassuk.

Institucziók felett legnagyobb és legkérleltlenebb kritikus az idő. Ez be fogja bizonyítani nekünk is — vagy azt, hogy tehát csakugyan a municipalistáknak vala-e igazuk? avagy pedig azok valának a bölcsebbek, kik a centralizáció elveit hirdették s a központosítás és államosság dogmáit alkalmazni elpróbálták?

Az idő majd be fogja győzni.

Tény, hogy a vármegyei intézmény történelmisége, annak mint instituczió a nemzet multjával való összeforrott volta és főként azon elvitázhatatlan nagy előnye, hogy az önkormányzatnak megközelíthetetlenül legalkalmasabb szerve: talán több pietást, talán több körültekintő óvatosságot érdemel vala mindazokban, melyek a vármegyei intézmény lét-jogát, keretét, jurisdictióját érdeklik.

De az már úgy van, hogy minden kor-nak megvan a maga választott jelszava, — legyen az akár üdvös, akár szerencsétlen, mely-nek örve alatt a pártok lándzsát törnek s melyekért a vivó erők magukat kitombolják. Így lőn, hogy pár évtized óta a felülkerekedett doktrína és főleg a felülkerült centralizáció

veszett hírért költötte a magyar vármegyei intézménynek, és még oly lángelmék is — sajátos jelenség — mint br. Eötvös József, a vármegyei instituczióknak inkább árnyo-dalait látták. Ez meg lévén, jelszóvá lett az adminisztráció államosítása és ezzel ki van immár mondva az is, hogy a me-gyei intézmény fölött, mint oly intézmény fö-lött, mely a régi közjogi értelemben birt vala joghatósággal: meg van már huzva a halál-harang. Kétségkívül e temetés, mely a leg-magyarabb intézményt, a külföld által tőlünk annyiszor megirigyelt megye intézményét adandja át sötét méhébe a történelmi temető-nek, fog még nagy és szép bucsubeszédekkel nevezetes lenni. A „tisztelt Ház“-ra egypárszor még igen kedvező alkalom fog várni, melyen a patres conscripti összemérik erejüket. De azért a megyei intézmény eltemettetik. Mert már életszervei közül nem egy élettelen, kö-vült, kihalt. Csak a koporsó tödele lesz hátra.

Hanem ismételjük: meglehet, talán azok-nak lesz igaza, kik centralizálnak, kik előtt az állam önmagában a legfőbb cél és kik az állami közigazgatás közvetítését nem is képze-lik másként, csakis állami közegek által.

Ezek az új irányok.

És miként ne nyújtana hatalmas anyagot a nyilvános gondolkodásra az új irány!?

Vajjon Róma elhanyatlásának tör-ténelmi okaiban nem-e nagy szerepe van annak a centralizációnak, mely a tartomá-nyok igazgatását körösztil kiküldött prokon-zuljainak referádáin látta és mely mindazt, mit korábban Ázsiára, Afrikára s a többi provinciákra alkalmazott, utoljára Róma és Itáliára is kiterjeszté, úgy, hogy miként Puchta megjegyzé: az egész birodalom egy tartomány színvonalára süllyedt alá?! Nem-e nagy része van ezen lesüllyedésben ama államosításnak, mely mellett az állami adminisztráció összes műszerei a prokonzul kezében futottak össze, és mely centralizatív irány természetesen daczára a pa-piron meghagyott önkormányzati maradványok-nak, a szabad községi élet fejlődését merőben megakasztá és a teljes politikai eltörpülésnek és ezáltal a régi szép és magasztos hazafiui ér-zelmeknek megülő légkörévé lőn?

Bizony, Róma elhullásának bús történe-tében szomorú szerepe van a tulhajtott centra-

lizációnak és a história elfogulatlan olvasója a központosításban az autonom-életnek legve-szedelmesebb ellenségét szemlélheti.

A magyar megyei intézmény, úgy, amint azt e napig szemlélhetők, merőben önkormány-zati instituczió vala! Az állam érdekeit abban ellenőrizni a főispánságok hivatása volt. De a főispánok nem valának hivatalnokok a szó technikus jelentősége szerint. Inkább bizalmi állás vala az, hivatali karakter, hivatalos jurisdictio nélkül.

Most már a főispánságok szerveztetni fog-nak, állami hivatalnoki jelleget fognak felöl-teni, a mi természetesen az alkotmányjog tete-mes módosulását s a vármegyei intézmény egy-ujabbi megszorítását is jelenti egyuttal.

És úgy látszik, maguk az intéző körök is az organizáció iránt bár végleg definitív meg-állapodásra még nem jutottak és nincsenek praecizirozva ama elvek, melyek az átalaku-lást uralni fogják: annyi tény, hogy a kérdés nemsokára megoldatni fog.

De ez a megoldás az önkormányzat te-kintetében és az állami közigazgatás közvetíté-sének érdekében akkor válik szerfelett fontossá, ha annak mikéntjével foglalkozunk. A vár-megyei intézmény — eme bástyája az alkot-mánynak és szabadságnak — nincs mit tagadni benne: legfőbb sajátosságát mindig abban birta, hogy a fennálló kormányzattal szem-ben képezett erős sánczot a polgár-zatnak. S ezért is volt oly kedves és ezért oly nagyrabecsült sokak előtt még napjainkban is. — Ha már a hivatalnoki minőséget öl-tendő főispánság eme vármegye keretében oly szerepre lesz hivatott, hogy inkább hátrá-nyára az önkormányzati jogoknak birjon ha-táskörrel, semhogy szerepének sulypontja az állami közigazgatás közvetítésének előnyében kerestessék: úgy az, mit ezen reformoktól a ma-gyar alkotmányhoz ragaszkodó és a vármegye nagy előnyeit összevező remélhetett, elérni bi-zonyára nem fogjuk.

Pedig sajátos államjogi helyzetünkben csak mi mondhatjuk el igazán ama régén kijelentett igazságot, hogy a kormányzó és kormányzo-tak között az alattvalók azok, kiknek insti-tuczióikban és törvényeikben oltalomra, bizto-sítékokra szüksége van, mert Magyarország államjogi helyzete még ma sem olyan, melyet egészen biztosítottak kijelentenünk lehetne.

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

A kit számkivetnek.*)

— Elbeszélés. —

Irta: Timon Sándor.

A zetelaki havasok mögött most áldoz le a nap, s az ég peremje, melyen előnti tűzsugarait, már ide-gen ország ege. Ott nincs többé Erdély. A fenyők között a visszavilágító sugarak aranyos hálót fonnak s áttetszővé teszik a galyakat, rekettyéket.

Itt csak az Isten s a némaság van közel. Ember-lakatlan hely. Gyergyóig a hegyek között, Udvarhelyig a völgyek felé csak itt-ott látni kinnteles pásztor-lakokat, egyes házakat, elrejtve fák között, vagy oda-építve egy-egy tisztás közepébe. Azok is egymástól mértföldekre vannak.

Hol az egymásra futó magas fenyőkkel benőtt hegyek északnak fordulnak, kis tisztás közepén egy-szerű székely-ház áll, melynek zsindefődeles tetejét előnti hígezüstjével az elbukó nap sugározónlete. Mö-götte istálló, felszer állanak, fenyőkaró-kerteléssel ha-tárolva a többi tértől, mely éjjente barmok tanyája szokott lenni, hogy le ne vágja őket a vad.

Távol, messze, lenézve a völgyek felé, hol a pa-

*) Mutatvány jeles munkatársunk, Timon Sándornak az egész megjelenendő gyönyörű elbeszéléseiből.

takok s a Küküllő vize képez csillogó, keskeny-hosszu tükröt a lapályokon, a jó szem falvakat, városokat láthat, mik most mind az estvéli párázat és kémény-füst homályával vannak elborítva.

Ki lakik e házban, e föld alatt? Minő sors, minő mult az, mely ide kergette azt, ki hajlékot épí-tett magának ide — embertől, világtól, templomoktól távol, hol csak a fenyő van, a juh, a tehén és a friss levegő? . . .

* * *

Zetelakán nagy harangozás van: az öreg Boszo-rát Mihály nagyokat rándít a harang kötelén, míg baljával csak úgy könnyedén a „szent-Antal-csöngetyűt“ huzogatja. A fia a középső harangon kongat.

Alant, a félig hegyre épült faluban, sok az em-ber az utcákon, s a tömeg tisztelendő Ambrus Já-nos lakása felé tart, elől a bíróval, kinek hóna alatt nagy fogás írás látható. Nincs az eféle portéka eme-léséhez szokva, azért is izzad attól az üstöke.

Ott körben mind megállanak, belepve a tágas udvart egész a vályog-istálló oldaláig. A ki be nem fér oda, künn áll meg a keskeny utca-közön, csak-hogy ott lehessen a nagy történeten.

Ambrus János tisztelendő nem sokat várat ma-gára. Mikor kilép a szobából teljes ornátusban, kezé-ben a sárgaréz aranyozott kereszttel (bizonyosan utolsó kenetre megy valakihez!), két oldalán fekete ruhás mi-

nistráns-gyerekekkel, kiket az egyházi követ az illatos füstölővel, — a nagy embertömeg mind leveszi a kalapot.

Nagy csöndesség támadt a zajongó diskursus helyébe, hogy a harangok zugása s a kert alatt a he-gyi patak csobogása még ünnepélyesebben kivehető.

A tisztelendő keresztet csinál a tömeg fölött, mely áhítatos tisztelettel utat nyit maga között a pap-nak. Aztán mind megindul annak nyomában, kinek oldala mellett balról a bíró, s a három esküdt lépdél, jobbról ellenben az egyházi s a kántor iparkodnak közönyös, hivatalos képpel.

Lemennek a tekervényes utcán, ott a fűrészmalom mellett lefordulnak az utra, a falu útja felé, hol a vetés-kaput most nyitja meg előttük a zsitár.

Gyönyörű szép idő! A meddig a szem ellát, minden zölddel van takarva, — a fák lombokkal, a földek rozskalászszal, a tócsák zöldes békanyállal. A menet felett tüzesen süt a magasan járó nap tűzko-rongja, s mikor helylyel-közzel Boszorát Mihály ha-rangozása szünetet tart, azokat a közöket a bóbítás pacsirta tölti ki csattogó énekével, a mit ott kezd meg az ut poránál, s ott végez tenn a felhők között, paptól távol — Isten közelében.

Távolról a poros úton vándorló alak közeledik fáradt, el ecsukló léptekkel. Vallán botra vetett kis balyu, jobbában göröcs bot. Ruházata nélküli a

Még csak most járjuk a konszolidáció útját. Ily viszonyok között a vármegyei intézmény — bármi csekély és jelentéktelennek tessenek a romok, melyek jurisdictiojából még fennmaradtak — még mindig erős, mert szerves institucióinak mondható, mert némi politikai és ha kell, oly társadalmi középpontját is képezheti válságos időkben a nemzeti törekvések és küzdelmeknek, melynek súlyát talán alig szabadna feláldozni újabb kísérletek problematikus sikereinek!

De ha a vármegye karakterével hozatik helyes viszonyba az a hivatali hatóság, melybe a főispánságok beöltöztetni fognak és a vármegyei jurisdictio nem kisebbitetni czéloztatik, — oly aggodalmakra, melyek egészen sötétek és leverők volnának, talán okunk nem lesz.

Egy, mi a kérdés szemléleténél megnyugtató lehet, az van, hogy a kormányelnök — mint tudva van — municipalista, a vármegyei intézmény meleg barátja. Abban nyerte politikai nagyságának iskoláit, a vármegye szószékén mondotta legnagyobb beszédeit és a vármegyei életben edzette meg dialektikáját. Ez biztató jel.

Lapok mondják, hogy az ujonnan szervezendő főispáni hivatalok mellé titkári állás is szerveztetnék, mintájára a proconsulok és praetorok mellé kinevezett legatus intézményének.

Csak hogy el ne felednők, mit Eötvös annyi igazsággal kijelentett:

„A feladat nem az állam gyengítése, hanem az egyén erősítése.”

Berti Állán.

Az osztrák-magyar bank szabadságának megújítására vonatkozólag a két állam kormánya között — mint értesülünk — semmiféle irányban sem tartattak még érdemleges tanácskozások, minthogy ehhez még eddig semmi konkrét indok sem volt. Csakis ha az osztrák-magyar bank főtanácsának a bankszabadság további megadását kérvényező átirata mindkét pénzügyminisztériumhoz beérkezik, lesz a magyar és az osztrák kormány abban a helyzetben, hogy ez ügyben tanácskozzék. E megkeresést a bank főtanácsa valószínűleg szeptember végén fogja megállapítani, mely előreláthatólag a mostani szabályzat több rendbeli módosítására vonatkozó indítványt is fog tartalmazni. A bankjegyek szövege megváltoztatásának kérdése, illetőleg a német és a magyaron kívül valamelyik más nyelvnek alkalmazása a bankjegyeken — értesítésünk szerint — a két kormány között, illetőleg a bank képviselőivel tartandó tanácskozásokban tárgyalás alá sem fog kerülni.

Angol-orosz-afghán ügy. A „Daily News“-nak a Zulfikar-szorosra vonatkozó közleményére nézve a „Journal de Szt. Pétersbourg“ a következőket írja: A Zulfikar-kérdés még mindig függőben van és alkudozások tárgyát képezi a két kormány között. A mig a két kormány valamelyike elérkezettnek nem látja az időt, hogy az alkudozásokra vonatkozólag nyilatkozzék, addig a közvélemény jól teszi, ha óvatossággal fogadja az e tárgyban keringő híreket.

határozott jelleget: fegyenc-nadrág, a milyent Szamosujvárott viselnek, és kék katonakabát, a mit, ha rongyos mindenütt, ingyen adnak.

Mikor a falubeliekhez közelebb érkezik, azok rágyujtanak valami zsoltosmaszerű énekre, a füstölő okádni kezdi az illatos tömjénfüstöt, a mitől a vándor leveszi a fővegét, s illő alázatossággal, keresztényi szerénységgel az útszéleire lép, hogy helyet adjon a tömegnek.

— Bizonyosan buzaszentelő van. Lám, hogy felejt az ember a rabságban! . . .

A bíró int a sokaságnak, mire elállják tömötten a jövevény útját, hogy az kénytelen lesz megállni. Akkor elébe áll a bíró:

— Te vagy-e Rezi Sándor?

Ez megtörli homlokát a poros kabátujjal, s földre sötét szemmel, de határozott hangon felel:

— Az vagyok.

— Az apagyilkos?!

— Azért megbűnhődtem.

Csak a harangok zugása hallatszik a párbeszéd alatt. Siri csend van a sokaság között, s még a gyerekek is apjuk ujjasába fogódzva, sejtelmes hangtalan-sággal figyelnek.

Akkor a tisztelendő veszi át a szót:

— Megbűnhődél, de nem eléggé. Most büntetni fog a község s falud szentegyháza.

(Folytatása következik.)

A mahdi halála. Arab lapok szuakimi jelentése szerint Mohamed Achmed junius 20-án reggel 5 órakor halt meg az omdurmani táborban. Halálát fekete himlő okozta. Utolsó órájában ágyához hivatva Abdullah unokaöccsét, átadta neki kardját s utódjává nevezte ki, meghagyva, hogy a keresztények elleni harcot folytassa. A sátrat, melyben meghalt, elégették.

A vidéki lapszerkesztők kongressusa.

Befejezett tény tehát, hogy a vidéki lapszerkesztők kongressust fognak tartani. Meg fogják beszélni közös bajaikat, keresni fognak közös orvosságot. Övni fogják a vidéki sajtó szellemi részét, biztosítani akarják az anyagi oldalát.

Erre feltétlen szükség is van. Csak társulás képes erre. Morális pressio gyakorolhat csak hatást, ha önkéntes jóindulat nem volna.

A sajtó munkásainak egyesülni kell, egygyé olvadni s közösen intézni dolgait. Csak így lesz a vidéki sajtó is azzá, a mivé lennie kell.

Első és főfeladat tehát egy országos egyesület létesítése.

Ez a főczélja a kongressusnak. Ha ez meglesz, a többi magától jó. E társulatba legyen köteles minden szerkesztő belépni. Az alapszabályok legyenek szigorúak, ne engedjenek kibúvót. Módot kell találni a személyeskedés mellőzésére. Ez a sírja a vidéki sajtónak. Ez a tekintély aláásója. Ma a közönség védtelenül áll a személyeskedő sajtóval szemben. Védtelen van kitéve a nyilvános meghurcoltatásnak.

Hirlapírói egyesület kell, melyhez a szükség perczében mindenki jogos védelemért fordulhasson. Az legyen az ítélő bíró. Nem lesz annyi hirlapi összekocczanás. Ez pedig nagy haszon. A közönség haszna, — de egyszersmind a sajtóé is.

Az egyesület biztosítani fogja a nagy közönséget, de még nem a sajtó munkásait, a kik életüket a közügy önzetlen szolgálatának szentelték. Másodszorban tehát ezeket kellene biztosítani. A kiadók és szerkesztők közötti viszony rendezése — a mint az tervezve van — nagyon szép dolog, kíváncsian várjuk, hogy ugyan miben akar az nyilvánulni.

De vajjon biztosítva van-e ezáltal a vidéki hirlapíró?!

Távrolról sem. Nyugdíjképesse kell őt tenni, — ez az egyedüli; ki kell terjeszteni a hirlapírók országos nyugdíj intézete áldását a vidékiekre is.

Egy új, önálló nyugdíj-alap létesítése, illetőleg annak gyarapítása s gazdagítása csaknem határos a lehetetlenséggel. A vidék soha sem fogja a megkívánt tőkét, az alapot előteremteni. Mikor tehát egyesülről van szó, — országos egyesületet kell alkotni. A fővárosi sajtó nélkül ne csináljunk semmit, nem érünk célra. — Az egyesület czíme legyen: „Magyarországi hirlapírók egyesülete.“ Ez magában foglal mindent, ez már magától is feltételezi, legalább könnyíti a nyugdíjintézethez való hozzájárulhatást.

Kevesebb gondnal, annál nagyobb erővel fog dolgozni ekkor a vidéki hirlapíró. Jövéje biztosítva leend.

Ennyit a vidéki sajtó munkásainak.

Hátra van még az anyagi rész. A lap anyagi részét az előfizetőkön kívül a hirdetések díjai képezik. Ezek tekintetében kell tenni valamit. Rendezni a hirdetések ügyét. Nagy baj az, ha a hirdetések nem fizetik ki a technikai (nyomda, papír s expeditio) költségeket. Pedig alig-alig lesz egy-egy ily vidéki lap. A hirdetési árakat kell szabályozni, azaz a hirdetési irodákkal kell megegyezésre jutni. Igaz, — elismerjük, hogy ez irodák igen méltánytalanul bánnak velünk, de addig, míg velük nem egyezkedtünk, nehéz lesz e tekintetben intézkedni. — Nehogy úgy járjunk, mint a kutya a hussal. A hidról látott a vízben egy kutyát nagy darab hussal. Tükörképe volt. Utána kapott, elmerült az ő hussdarabja is.

Legyünk óvatosak. Nagyon helyes az önálló hirdetési iroda felállítása, — csak az a kérdés, mikép akarják ezt. —

Még csak egy van hátra. A hirdetésbélyeg. A kereskedelmet nem emeli ez, a sajtót károsítja. Ez ellen kell akciót kifejteni. A törvényhozás törölje el, vagy legalább szállítsa le a bélyeget.

Eddig, — de ne tovább. Ha a kongressus ennyit elért, elégedjék meg a fényes sikerrel. Ne menjen tovább. Ne akarjon a sajtótörvény mellett új szabályokat állítani. Ez veszélyeztetheti a sikert. Ez legyen a tárgyrend, semmi más. Ez a mi indítványunk.

De van még egy. Tisztelettel hajlunk meg azon érdemdús férfiak előtt, a kik a felhívást kibocsátották. Köszönjük fáradozásukat. Ők meghányták, vetették a kérdést, de mégis megfeledeztek arról, vajjon jó lesz

e mellőzni a fővárosi sajtót. Azt hisszük nem. Sokat árthatunk az ügynek. Pedig nem akarjuk.

Ne tartsuk tehát augusztus 24-én a kongressust. Tartsunk augusztus 15—16-án egy közös nagy előértekezletet a fővárosi lapok érdemes szerkesztőivel és kiadóival, állapítsuk meg a kongressus tárgyait, készítsük elő azokat s tartsuk a kongressust szeptemberben.

Nem késünk el vele. Az előértekezlet állapítsa meg az irány-eszméket, küldjön ki egy szervező bizottságot, ez dolgozza ki az egyesület alapszabálytervezetét, nyomassa ki azt az egész kongressusi tervezettel, küldje el minden hazai szerkesztőségnek, hogy időnk legyen a kérdéssel foglalkozni s alapunk a kongressus tárgyalásaiban részt venni.

Ez a mi indítványunk.

Szterényi József.

Kül- és belföldi román lapszemle.

A bukaresti „Romanul“, melynek a román lapok között az a kiváltsága van, hogy az 50—60-as években legelőbb ő tanította olvasóit, hogy gyűljöjenek mindent. a mi magyar, ujabban foglalkozik a románokkal és magyarokkal. Mikor még saját hazánkban is idegen, abszolút germán parancs hangzott és a magyar nem lelte honát honában: elszomorodott szívvél olvastuk éveken át azt a tenger rágalmat, mit a „Romanul“-ban természetesen akkor is erdélyi románok a magyar nemzetre és a magyar emigrációra folytonosan raktak. Jelenleg is az Erdélyből kizűllött elégtelenség fészke a „Romanul“. Ebbe rakják le azon kigyótojásokat, melyeknek feladata leend, már t. i. az ő hitük szerint, valaha kikelni és Erdélyt a zsarnok magyaroktól elfoglalni.

Az „Egyetértés“-sel polemizál a „Romanul“-ban egy elzűllött erdélyi román. Ezekről az elzűllött hazafiakról jegyezte meg közelebb a bukaresti „Telegraful“, hogy miként bírna szeretni Romániát az az erdélyi román bujdosó, a ki képes volt hazájától önként elszakadni. Azt írja a bujdosó frate, hogy most már azt kell nekik t. i. a romániai románoknak tenni az erdélyi románokért, a mit a független Romániáért tettek, hogy az idegen hatalomtól megzabadsítsák.

Az erdélyi románok nem a bukovinai csángók, mert a románok nem jövevények Erdélyben. No, ha nem jövevények, akkor a földből termettek elő itt Erdélyben, mint a gomba. Az erdélyi románok amaz ős román hazájukban kompakt nemzetet képeznek, önállóságot élveztek, melyet csak a magyarok töröltek el az idegenekkel, kikkel ellenünk szövetkeztek. Ezen idegenek természetesen a szászok, s ezt jó lesz, ha a „Kronstädter Zeitung“ és „Tageblatt“ is tudomásul veszik.

Az erdélyi románság több, mint a görög, dán és szerb királyság, évenként 300,000 katonát ad a Habsburg-monarchia védelmére, ennek a népnek van joga nemzetként élni saját hazájában s egyenjogúnak lenni a magyarokkal, kik nem miveltebbek a románoknál és többen sincsenek. Ezután ijesztget a román emigránsokkal. Még valaha Románia lesz a román Piemont, honnan elfoglalják Erdélyt természetesen a Tiszáig.

Azonban elég lesz ebből ennyi, s most lássuk, hogyan van a mi jó barátunk. A csehek és magyarok között nem történt meg a megjósolt szövetség. Már most azt tanácsolja, hogy ne szövetkezzünk a némettel sem, már t. i. osztrák németekkel. Ime épen most megtanulhatták a magyarok, hogy nem jó egy tából enni a cseresznyét még a némettel is. Szervusz cseh, szervusz német! Mit tevék legyünk ezek után?

Hát megmondja a mi jó barátunk így: „Ha a magyarok a szláv és német áradat ellen meg akarják védeni magukat: akkor szövetkezzenek őszintén a magyar állam népeivel. Nincs s nem lehet számukra más menekülés.“

Igy a mi jó barátunk; de elfelejtette megmondani, hogy mit csináljunk a szászokkal, holott ezek is németek, a szerbekkel, tótokkal, kik szlávoknak vallják magukat. Maradnak tehát a románok, kiknek nem kell a magyar alkotmány, nem az unió, hanem alianza. Nem mondja meg, hogy miként véli ő azt az aliancát, én nem szabhatom meg a mi jó barátunknak az alianca feltételeit. Most kissé nehéz a mi jó barátunkkal efelett értekezni, mert szerinte a magyarok belátva azt, hogy nem bírhatnak a románokkal itt Erdélyben, segítségükre jöttek a lengyelek. Ezeknek meg oda tartja a ruthéneket, a kik oly híres képviselőket küldöttek egykor a Schmerling-féle birodalmi gyűlésbe. Minket e polemikában az érdekel, hogy a kulturregylet-ulu is előfordul benne, a mitől úgy fél a mi jó barátunk, mint az ördög a tömjéntől. Maghiarisarea! Maghiarisarea!

Az erdélyi román népművelődési-egylet fiókjai naponta gyűleseznek, hirdeti ezt a mi jó barátunk. A Gusztáv Adolf-egylet is teszi, a mit jónak lát, mi meg

se látjuk, s ha látjuk, sem bánjuk. A kulturegylet-ulu még meg sincs alakulva s máris annyi tintát s ebben annyi mérget, gunyt szórt rá a mi jó barátunk, a mennyi csak töle kitelhetik. Pedig sok kitelik, Fel se vegyük, menjünk a magunk útján s hagyjuk, hogy ámitsa azzal olvasóit, hogy mi őket erőszakkal magyarosítani akarjuk. Vannak hiába beszélsz, hogy megvirradt. Adevarat e parinte?

Czenkalji.

Kulturegylet.

Foly a munka. A brassómezei fiókegylet rendkívüli szorgalommal, buzgalommal és erélyvel dolgozik. Alig öt beti fennállása óta a választmány már három ülést tartott. Eddig 31 különféle ügyben intézkedett már az elnök a jegyzővel egyetemben. Legutóbb az óvódák felállítására ügyében intéztek beható emlékiratokat — illetve kérvényeket — a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz, az országos kisedővö-egyesülethez és a központi választmányhoz. Tegnap pedig az „Első brassai takaré- kölcsön szövetkezet” gyarapítása érdekében intéztek terjedelmes átiratot a központhoz. (Ez utóbbit jövőre egész terjedelmében közöljük. Szerk.) Csak úgy boldogulhatunk, ha szakadatlanul, erősen dolgozunk.

Felhívás.

Az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület” brassómezei fiókegyletének alulírt választmánya ezennel tisztelettel felhívja mindazon lelkes honleányokat és hazafiakat, a kik nemes és szent ügyünket előmozdítandó, gyűjtőleveket, vagy bárczakönyvecskéket kívánnak, szíveskedjenek ez iránt az egyleti jegyző, Sztérynyi József szerkesztőhöz — fordulni, a ki ebbeli kívánságaiknak haladéktalanul meg fog felelni.

Kelt Brassóban, 1885. július 28-án.

A választmány.

Az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület” pénztárába folyó évi július hó 8-ától az alább következő összegek folytak be:

De Kovácsics Cezár aljegyző, Komárek József erdész, Keresztes Árpád vasuti pénzt., Riemer Károly, Lichtneckert Mátyas, Küstet Olivér, Fűzfás Ignác és Frank Miksa uraktól 2—2 frt, mint r. t. díjok első részlete. Pongrácz Ferencz, Szentmiklós Árpád, Szt. miklós Győző, Keppich Manó, Keppich Anna ö nagyságától, Keppich Bódog, Zsarkó Imre, Schlinghoff Gyula Nemoian János, Simon János és Koalitz Antal uraktól 1—1 frt p. t. díjok 1-ső részlete fejében. Bösz Hedvig ö nagyságától és Bakatovich Antal urtól 10—10 frt 6 évi r. t. díjkép. Egy honfútól, Dachler Ferencz, Baumann Mihály és Deutsch Hallé uraktól 2—2 frt. Schatelesz Lipót, Pongrácz Olivér, Orthmayr István és Raxer Pál uraktól 1—1 frt adománykép. Deutsch Ilés urtól 1 frt pártoló tagsági díj. — Miskolc város képviselő testületétől 100 frt alapító tagsági díjkép, Ferenczy Lajos városi képv. urtól 50 frt évi díjkép, adni fogja a míg él. — Szathmár megyei takarékpénztár egylettől Szilágy Somlyóráról 100 frt. alapító tagsági díjkép. — Ruffinyi Aladár Dubináról 100 frt. alapító tagsági díjének fele 50 frt.

Folytatjuk.

Vidéki élet.

Abrudbányai levelek.

II.

— Korrupció a tisztviselők között. — A kultur-egylet jelentősége nálunk. — Iparosaink helyzete. — Ügyvédek. —

Tisztelt szerkesztő ur!

Azt hiszem, nemcsak én, de minden lelkiismeretes becsületes ember megdöbbenéssel olvassa, hogy Bars megye tisztikara egy hivatalos bünténynyel szaporította a bünesetek láncolatát, 40000 forint közvagyonot sikkasztván el; tehát nemcsak egyesek, nemcsak postahivatalok, hanem pénztárszervezetek, sőt köztisztviselők is üzik a vagyontalanság elleni merényleteket, és pedig megdöbbenő gyakori esetben és nagy mérvben. Fájdalom, ily tények már többször merültek fel, s azt sem tudjuk, minek tulajdonítsuk e sok visszaélést, mely az erkölcsi érzület hanyatlását jelzi egyfelől, de másfelől szomorú bizonyítéka annak, hogy — az elszegényedés általános.

Mert alig hihető, hogy ne a nélkülözés, a végső szükség kényszerítse a tetteseket ily lépésekre. És én, bár rendkívül visszatetsző, hogy ily tetteket éppen tisztességes, s minden időben biztos fizetéssel ellátott tisztviselők kövessenek el, a vagyonbiztonság ellen intézett merényleteket megbocsáthatóbbnak tartom, mint a személy- és vagyonbiztonság ellen intézett merényleteket.

Szomorú tapasztalatból beszélek, midőn azt állítom, hogy a köztisztviselők részéről a vagyonbiztonság ellen intézett merényletek száma csak Kis Miska a személy- és a becsületbiztonság ellen intézettekhez képest.

Ezer és ezer esetet tudnék felhozni saját tapasztalatomból, de én csak az itteni esetekre kívánok szorítkozni, s azok közül is a közelebből felmerülteket említem fel.

Az abrudbányai kir. járásbírósa sok kívánnivalót hagy hátra. Kormánykörökben gyakran volt szó arról, hogy e bíróság feloszlatassék, s a gyulafehé-

vári és topánfalvi kir. járásbírósaiba osztassanak be községei: mert nincsenek közhivatalokra alkalmas épületek; mert itt minden házban lévén egy korcsma és nyilvános ház, némely nagyobb épületben kettő is, e ténykörülmény minden itt létező erkölcsi vagy jogi testületet nagy mérvben demoralizál; mert e vad, csaknem életveszélyes vidékekre képzett tisztviselők nem pályáznak; mert végül itt a tisztességes megélhetés éppen tíz annyiba kerül, mint bárhol az országban. És habár ennyi alapos indok szól a mellett, hogy az itteni kir. járásbírósa feloszlatandó lenne, az mai nap is fennáll.

Hogy mily viszonyok között élünk mi itt, legyen megengedve, hogy mellőzve az ide nem vágó személyeskedést, a nélkül, hogy valakit megneveznék, egy pár konkrét esetet hozzak fel, a közvéleményre bízván azok felett ítéletet mondani, s felhívom erre az igazságügyminiszter ur b. figyelmét. G. bead egy végrehajtás alkalmával lefoglalt ingóságok ellen egy igénykeresetet még 1884. márcz. 26-án, s arra még mai napig sem tüzetett tárgyalás, azonban az árverés az igényelt ingókra elrendeltetett, jöllehet ezen ügyben időközben felfolyamodás is adatott be. Z. egy vérséges ügyben elítéltetik meghatározott összegű kártérítés megfizetésére s 15 frt bírságra, s ellene ez ügyben két külön végrehajtást vezetnek, s a keservesen lefizetett 84 frtről egy oly hivatalos nyugtát állítanak ki részére, minő papírdarabbal tisztességes ember, pipára sem gyujtana. De midőn a fellebbezési határidő első felében elmegy a hivatalba az ügyiratok megtekintése végett, már az iratok felterjesztettek, az ellenfél folyamodása felytán. A. és B. szülők és egy nővérük elhalálása után megjelennek a bíróság előtt, hogy közöttük a birtokarány állapotassék meg, s a tárgyalást vezető írnok békejegyzőkönyvet vesz fel, mely szerint az elhalt apa $\frac{3}{4}$ -od részt az elhalt nővér, $\frac{1}{4}$ -od részt kap az összes vagyomból. De nem folytatom tovább, ítéljen minde tények felett a közvélemény, az az elfogulatlan közvélemény, mely ily közérdekű kérdésekben felülemelkedik minden pártérdeken.

(Vége következik.)

A közönség köréből.*)

Tekintetes szerkesztő ur!

Engedje meg, hogy egyszer egy román ember is vehesse igénybe b. lapját.

Rövid lesznek, sérelmem van, azt akarom a nyilvánossággal közölni, ítéljen felette.

Csik-Tusnádon voltam fürdön az idén is. Hat év óta évenként ott töltöm a nyarat s velem együtt sok belföldi s romániai román. Megszerettük e helyet, elég kényelmes, közel is van s a mellett — a mi a fődolog — jót is tett mindég.

Soha a legcsekélyebb panaszunk sem lehetett. Mindég találkoztunk a legnagyobb előzékenységgel. — Ugy látszik, nem voltunk rossz vendégek. — De ha eddig nem volt panaszra okunk, összegyűlt az idén anyni, hogy elég volna még tíz évre.

Az idén Tusnádon úgy bánnak a német és román fürdővendégekkel, mint nálunk a trokárak nem. Ennek meghagyják a nyelvét, s ha valamit akarnak tőle, az ő nyelvén szólnak hozzá. Pedig megfizetik szolgáltatáért.

Tusnádon mi fizetünk s nem beszélhetünk nyelvünkön. A falragaszok, utbaigazító nyomtatványok eddig a magyar nyelven kívül németül és románul voltak készítve. A mulatságokat nemcsak magyarul, hanem németül és románul is hirdették ki. Ez talán rendjén is van így. A többség csaknem nem magyar ajku. Beszélhetnek ezeknek magyarul, mikor egy kukkot sem értenek belőle.

Egészen másként van ez azonban az idén. A fürdőhelyen tilos a német és román nyelv használata. A falragaszok egytől-egyig mind magyarok, a mulatságok kihirdetése csak magyarul történik, sőt mi több, még az étlapok is csak magyarul vannak írva. Alig tudunk megebédelni. Jó szerencse, ha egy-egy pinczér tud németül vagy románul.

S ha kérdi t. szerkesztő ur, hogy mindez miért van, úgy csak azon felelettel szolgálhatunk, hogy a t. szolgabíró ur így parancsolta, — tehát így is kell lenni. Elég szomorú dolog, de tény. Hisz megtörtént az is, hogy az imént valamit románul is kezdtek kihirdetni. Nem közbelépett-e a szolgabíró ur, hogy ezt ő nem engedheti, mert „itt Magyarországon van?”

Már kérem szépen, ha Magyarországon vagyunk is, a mit szerki sem akart soha kétségbe vonni, azért talán csak nem tilos a román fürdővendégnek románul is hirdetni, — a magyar után!... Én legalább azt hiszem.

Mondhatom, a felháborodás ily eljárás felett igen nagy és várhatja majd Tusnádon a román fürdővendégeket. Vagy a fürdő van érettünk, vagy mi a fürdőért. Én előbbi hiszem. De hiszem azt is, hogy a t. szolgabíró ur ezzel a magyarság ügyének keveset fog használni. Kérem, t. szerkesztő ur, engedjen meg, ha felkérem, legyen szíves e német sorokat magyarra fordítva b. lapjában közzétenni.

Brassó, 1885. július 29-én.

Egy román.

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

Ha ezen itt leirtak teljesen valók, — a miben még kételkednünk kell — akkor bizony a szolgabíró ur elég rosszul cselekszik. Ily eljárással soha sem fog célt érni. A magyarosítás ezen neme nem áll érdekkünkben. Ez csak árthat az ügynek, árt a fürdőnek, mely vendégei többségét talán éppen románokban szokta birni. Nem ártana jóvá tenni a hibát. Szerk.

Helyi és vidéki hírek.

Tentsch szász püspöknek Trefort miniszterhez intézett tudvalevő átiratát tér szűke miatt jövőre hozzuk.

Húsarak. A hus ára alászáll. Így hallatszik legalább. Ha igaz a hír, úgy augusztus 1-től kezdve 40 kr lesz a marhahus kilója.

Rejtélyes halál. Kondor Ferencz utmester neje Földváron (Brassómezeiben) alig két napi betegség után, házi orvosa dr. Debiczky ur távollétében váratlanul elhalt. A körorvos meghívás folytán megjelent a helyszínen és elbámulva látja, hogy a pár nap előtt látott piros pozsgás menecske vér nélkül halt el. A dolog annál inkább feltűnt neki, mert a nő látszólag más állapotban levőnek volt tudva, míg a test megtekintésénél e látszat elveszett. A halottkém nem tudta a betegség mibenlétét vérszegénységet konstatait és ezt is vette fel a halottkém jegyzékbe. A körorvos jelentést tesz a földvári szolgabírósnál még pedig oly értelemben, hogy a halál igen rejtélyes és tszéki boncolás volna eszközlendő. Pildner szolgabíró ur azonnal jelentést tett a brassói törvényszék fenytő osztályánál, a bizottság megjelent a helyszínen, a rendelő orvos tiltakozik a boncolás ellen, mert ő legjobban tudja, hogy a nő „typhusbau” halt meg, de a törvényszéki orvosok egyebet konstataitnak, még pedig nagyon is büntető cselekményt. A gyanu első percze egy bábaasszonyra Lottes Catharinára esik, ki állítólag az egész vidéken sőt Kóhalom vidékén is igen keresett nő, bizonyos büntetendő cselekvény előmozdításában. Tény tehát, hogy Kondor Ferenczné kinek már 3 gyermeke van, nem akart többé gyermeket szülni és így most 27 éves korában saját bűnös cselekmének lett áldozata. A megindított vizsgálat dolga lesz az ügyet tisztázni és reméljük, hogy a bűn elősegítői nem fogják kikerülni a büntetést. Lottes Catharina immár 3 izben van hasonló gyanuok miatt vizsgálati fogságban. A házi cseléd már vallotta, hogy két éjjel egymásután gazdasszonyánál volt. Talán hurokra kerül a néni?

Halálozás. Wolfsohn Gyula brassói lakos jul. 21-én hajnalban élete 24. évében tudomerevülésben meghalt. Temetése vasárnap d. u. lesz az izr. temető halottasházából.

Andrássy Gyula grófról az utóbbi napokban azon hír járta be a lapokat, hogy legközelebb Sinaiában meg fogja látogatni a román királyi párt. Ezen hírt a „P. Lloyd” alaptalannak nyilvánítja, mert Andrássy Gyula Kolozsvár melletti birtokán időzik.

Hó. Bizony ujság ez még nálunk is. Törösvárvidéki emberek jártak nálunk s tudni akarják, hogy az öreg Bucsecs tetőtől-talpig hóval fedett. Jó idő turistáknak.

Egy község pusztulása. Tács, fehérmegyei községben, melynek határát csak nem régen verte el a jég, f. hó 26 án d. e. borzasztó tűzvész pusztított. A tűz éppen akkor ütött ki, midőn az egész falu istentiszteleten volt és pedig az országot melletti hársor közepe táján. Csavargó gyerekek véletlenül meggyújtottak egy kis szalma-kupakot s ennek lángjától csakhamar lobbot vetett a szemközti ház nádteteje; a nagy szél aztán élesztette a pusztító elem erejét s a szél irányában levő összes házak a legelőszerű kigyuladtól számítva elhamvadtak. Összesen 14 ház esett mártalékul. —

Ebben a nagy melegben. A „Bosn. Post.” jelenti Bjelasnica-Planinából, hogy ott e hó első napjaiban a nagy hideg következtében 14 ló, egy ökör és egy tehén megfagyott.

Egy százados öngyilkossági kísérlete. Bécsben S., egy vartűzér-ezredbeli százados, borzasztó módon akart véget vetni életének. Egy konyhakést szurt szíve tájékára és azt egész éjszaka testében hagyta. Az iszonyu seb azonban nem okozta halálát; a századost szélhűdés érte és beszállították a katonai kórházba. Állapota életveszélyes. Öngyilkosságának oka az, hogy a reá bízott pénzeket rendetlenül kezelte.

Harminez embert ölt meg a villám Olaszország egy városában. A vihar ellen valami ötven paraszt — férfi és asszony — egy csürbe menekült. Egy-szerre lecsapott közéjük a villám s mindnyájukat földhöz vágta. Tizenhárom ember nyomban meghalt, huszonöt pedig megsebesült. Ez utóbbiak közül tizenhét már meghaltak. Az eset óriási izgatottságot keltett. Egy asszony, kinek három fiát ölte meg a villám, fájdalmában megőrült.

A kolera. Párisból a Havas-ügynökség jelenti: Spanyolországból érkező hírek a kolera terjedését konstataitják. Spanyolországban naponként összesen mintegy 4000 betegedési és 2000 haláleset fordul elő.

Közigazdaság.

A vetések állása Brassó-, Nagy- s Kis-Küküllő-, Seben- és Háromszékmegyékben, — július hó 25-ig.

Brassómezei alvidéki járásában az őszi közép- alóli termést ígérnek, a tavasziak kielégítő, takarmányművekből kevés lett, kapásnövények szépen fej-

352

1885.

lődnek, a hasznos háziállatok között száj- és köröm-
fájás észlelhető, helyenként a lépfene is pusztít.

Nagy-Küküllőmegye keresdi és bolya-berethalmi
járásaiban az aratás folyamatban van, buza és rozs
közepes termést ad, tengeri szép és jó termést ígér, takar-
mányfélék jól fejlődnek, répa igen szép, széna kevés
lett, szőlő és gyümölcs szépen fejlődik, a sertések kö-
zött járvány uralkodik.

Kis-Küküllőmegye erzsébetvárosi és radnóti járá-
saiban az őszi buza és rozs nagyrésze learattatott,
közép termés várható kitűnő minőségű; a rozs gyen-
gébb, a zabok jól kiépültek, az árpára az eső elkésett;
a kapásnövények jók, tengeri kitűnő termésre jogosít;
szőlő és gyümölcs szép, a hasznos háziállatok közül a
sertések hllanak.

Szebenmegye Szászsebes város területén a gya-
kori esőzés a növények fejlődését nagyon elősegítette;
az aratás kezdetét vette s jó eredményt mutat; a ten-
geri és egyéb kapásnövények szépen fejlődnek, szőlő
középtermést ígér, a hasznos háziállatok egészsége jó.

Háromszékmege sepsi alsó, kézdi felső, orbai és
kézdi alsó járásaiban a rozs aratása helyenként meg-
kezdett, úgy szalmára, mint magra gyengén fog fi-
zetni, a buzák szépen fejlődnek, középtermes, várható,
a tavasziak jók, a kapásnövények az eső folytán szem-

betűnőleg gyarapodnak; szénatermés mennyiségre a
mult évit felülmulja, de iszapos lévén, minőségre rossz,
gyümölcs középszerű, a hasznos háziállatok közül a
sertések szörványosan hullanak.

Ingatlanok birói árverezése f. hó 31-éig.
Brassóban, a kir. telekkönyvi hivatalban, f. hó
8-án d. e. 9 órakor, a Herberth Rozina tulajdo-
nát képező, Gácsmajorban 169. ház sz. alatt levő há-
zastelek 950 frt. kikiáltási ár mellett; birói kiküldött
Nemes Péter kir. közjegyző.

Hosszufaluban, a községi irodában, f. hó 8-án
d. e. 9 órakor Erdélyi Mihálynak Hosszufalu
község határán levő ingatlanai 176 frt. kikiáltási ár
mellett; az árverést a hosszufalusi kir. járásbíróság
fogja foganatosítani.

Simónban a községi irodában, f. hó 8-án d. e.
9 órakor Guguián Mária szül. Saftikának Si-
mon község határán levő ingatlanai 52 frt. kikiáltási
ár mellett; az árverést a zernesti kir. járásbíróság
fogja foganatosítani.

Brassai piaci árfolyam.
Brassó, 1885 augusztus hó 1-én.
Román papírpénz à 20 frankos 8.80 vétel 8.83 eladás.
ezüstpénz à 20 , 8.72 , 8.76 ,
Napoleon'd'or (aranypénz) . . 9.86 , 9.88 ,

Török lira 11.16 vétel 11.22 eladás
Orosz imperial 10.10 , 10.15
Arany 5.84 , 5.87 ,
Orosz papírrubél 123.— , 124.— ,

Piaczi árák
Brassóban, 1885. július 31-én.

H e o t ó l i t o r	Buza	legszebb	6.—	
		közepes	5.60	
	Rozs	vegyes	5.20	
		legszebb	3.30	
	Árpa	közepes	3.—	
		legszebb	3.—	
	Zab	közepes	2.80	
		legszebb	2.20	
	k l o g r .	Törökbuza		2.—
				3.50
Kása			3.80	
Borsó			6.20	
Lencse			6.30	
Fuszulyka			4.—	
Lenmag			10.—	
Burgonya			.80	
Marhaus			—44	
Disznóhus			—48	
Juhhus		—32		
Faggyu (friss)		—32		

Felelős szerkesztő: **Szterényi József.**
Kiadótulajdonos: **Alexi könyvnyomdája.**

HIRDETMÉNYEK.

Szám 231. 1885, (177) 1-1

Árverési hirdetmény.

A brassói kir. járásbíróági végre-
hajtó részéről közhírré tétetik, miszerint
a brassói kir. járásbíróáságnak 3949/1885
számu végzése folytán Kosztal János ellen
200 frt tőke s járuléai erejéig Abeles &
Földiak czég részére bíróilag lefoglalt
több rendbeli ingóságok, jelesen külön-
féle gyapjuszövetek és bolti fel-
szerelvény 332 frt 20 kr becsértékben
Brassó helységben nevezett alperes üzle-
tében a Nagy-utcában f. évi augusztus
hó 5-ik napján délután 3 órakor a leg-
többet ígérőnek készpénz fizetés melletti
nyilvános árverés útján el fognak adatni.
— A lefoglalt ingóságok netaáni elsőbb-
ségi igénylői figyelmeztetnek, hogy jogai-
kat alólírt kir. bírósági végrehajtónál az
árverés kezdeteig szabályszerűen érvénye-
sítsék, mert különben igényeik figyelmen
kívül fognak hagyni.

Kelt Brassóban, 1885. július 24-én.

Langer Ede,
kir. bírósági végrehajtó.

Egy szolid, jó bizonyítványokkal
ellátott fiatal ember
egy kolozsvári gyári-háznál
mint utazó állandó alkalmazást
nyerhet fix fizetés és provísio mellett.
Bővebb értesítés a kiadóhivatalnál.
(178) 1 6
6, 8, 13, 15, 20

11 sorsjegy 10 frt

SORSJEGYEK 1 ft.

Főnyeremény

100.000 ft.

20.000 ft.

10.000 ft.

5000 ft értékben stb.

4000 nyeremény

Budapesti kiállítás

Az 1885-iki budapesti országos kiállítás sorsjegy-kezelősege

Budapest, Andrássy-ut 43.

Sorsjegyek kaphatók ezen lap kiadóhivatalában.

Soós Karolina

ajánlja a mélyen tisztelt közönség
pártfogásába

ezelőtt SOÓS JÁNOS néven volt üzletét.

Elvállal

minden az arany- és ezüstművészet, szaktámba vágó megrendeléseket, javításokat.

Ugy a nem valódi ékszereket
javítás vagy ezüstözés és aranyozás
végett elfogadja; nemkülönben
állandó aranyozásokat, vala
mint kisebb-nagyobb **templomi**
tárgyakat, u. m:
toronygolyók, keresztek, sugárzatok,
gyertyatartókat.

A legutányosabb ár mellett szol-
gálatára áll a t. közönségnek.

Kész tárgyakkal is szolgál, u. m:
arany és ezüst fülfüggők,
broche-ok, keresztek, keresztlánczok,
medallion, karékekek,
óralánczok,
gyöngyöcsaták, klavis és gránát-
gyöngyök, gyűrűk stb.

(172) 5-5.

(156) 6-—

**Egy szép nagy
bolthelyiség**

**a főpiaczon, Lensor 26. szám alatt, vala-
mint egy a a főtérre néző lakás a második
emeleten azonnal kiadó.**

Bővebbet ugyanott az első emeleten.

NEIDLINGER G.

Brassó, Nagy-utca, 492. szám alatt.

EREDETI SINGER G. NEIDLINGER VARRÓGÉPEK

NEIDLINGER G.

Brassó, Nagy-utca, 492. szám alatt.

Az eredeti Singer-féle varrógépek Brassóban
a The Singer Manufacturing Co. New-York (Amerika) egye-
dülti ügynökénél

NEIDLINGER G. (79a) 5-10

Nagy-utca 492. sz. alatt kaphatók csak valódián.

Más czégü helybeli vagy vidéki varrógép-kereskedőknek
az eredeti Singer-varrógépek továbbeladásra **nem** adatnak,
s így az ezektől **hamisan** Singer név alatt kibocsátott gé-
pek csak **utánzott** bécsi vagy német gyártmányok.